

**POSTAWA CZŁOWIEKA
W ZNIEWOLONYM ŚWIECIE.
DYSKUSJA PANELOWA WOKÓŁ
PROBLEMÓW *INNEGO ŚWIATA***

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoń
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Postawa człowieka w zniewolonym świecie. Dyskusja panelowa wokół problemów *Innego świata*

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa III / 90 minut

Cele

Uczeń:

- określa problematykę utworu;
- przedstawia i uzasadnia swoje stanowisko;
- w argumentacji odnosi się do różnorodnych kontekstów;
- podejmuje dyskusję;
- ocenia postawy i zachowania bohaterów.

Metody/techniki/formy pracy:

- analiza tekstu literackiego;
- interpretacja wypowiedzi autora *Innego świata*;
- dyskusja panelowa;
- praca z całym zespołem klasowym.

Środki dydaktyczne:

- *Inny świat* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego;
- audycja radiowa *Człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach*. Z G. Herlingiem-Grudzińskim rozmawia K. Tatarowski. Z archiwum RWE (<https://www.polskieradio.pl/8/195/Artykul/1031639,Walka-o-siebie-w-trybach-losu-Swiaty-HerlingaGrudzinskiego>).

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Uczniowie definiują pojęcie godności. Wysłuchują audycji *Człowiek jest ludzki w ludzkich warunkach* – wywiadu z Herlingiem-Grudzińskim, przybliżają jego poglądy i przyjmują wobec nich stanowisko.

Część właściwości:

Uczniowie pod kierunkiem nauczyciela wyznaczają sobie zadania, formułują problem i podejmują dyskusję panelową dotyczącą postaw człowieka w zniewolonym świecie. Dwoje uczniów pełni funkcję obserwatorów, notują oni przedstawianą argumentację, a po jej zakończeniu przedstawiają podsumowanie. Nauczyciel pełni rolę obserwatora, sporządza notatki z dyskusji na temat zaangażowania uczniów,

poruszanych problemów, przywołanych przez uczniów przykładów, które wykorzysta w podsumowaniu lekcji.

Faza podsumowująca:

Nauczyciel prosi uczniów o wyrażenie opinii na temat przeprowadzonej dyskusji oraz własne refleksje dotyczące takiej formy pracy, a także o ocenę koleżeńską zaangażowania w jej przebieg. Nauczyciel dołącza swoją opinię i – biorąc pod uwagę ocenę koleżeńską i samoocenę uczniów – wskazuje pozytywne strony udziału w dyskusji, uzupełnia problemy, które zostały pominięte i po wskazówkach dla uczniów do kolejnej takiej formy pracy ocenia pracę uczniów. Młodzież formułuje wypowiedzi na temat konsekwencji podejmowanych wyborów.

Komentarz metodyczny:

Nauczyciel powinien pozwolić uczniom ze SPE przyjęcie w czasie dyskusji panelowej roli, która najbardziej im odpowiada. Przed lekcją uczniowie otrzymali polecenie przygotowania się do dyskusji, z uwzględnieniem argumentacji odwołującej się do losów Grudzińskiego, Kostylewa i Natalii Lwownej oraz różnorodnych kontekstów, w tym religijnych, filozoficznych, historycznych, kulturowych, literackich. W lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, stworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreślenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.